

Till konstitutionsutskottet

Granskning av Regeringens informationshantering, rutiner för informationsspridning och informationsutbyte samt av inrikesministerns uttalanden

Under hösten 2015 var migrationsströmmarna till Sverige mycket omfattande. Regeringens förberedelser inför och agerande under denna period har granskats av bland andra Riksrevisionen och en särskild utredare. I ljuset av vad som framkommit i dessa granskningar väcks en rad frågor. Vad visste egentligen regeringen, fördes relevant information vidare på ett ändamålsenligt sätt och har beredskapen tagit skada av regeringens agerande?

En särskild utredare har haft i uppdrag att kartlägga händelseförloppet hösten 2015 och utifrån det analysera regeringens, de statliga myndigheternas, kommunernas och landstingens ansvar och beredskap inför situationen samt deras och civilsamhällets hantering av situationen. I början av mars 2017 presenterades utredningen Att ta emot människor på flykt – Sverige hösten 2015 (SOU 2017:12). I utredningen står bland annat följande att läsa:

”Migrationsverkets juliprognos 2015 räknade med ett betydligt färre antal asylsökande än tidigare men också att antalet ensamkommande barn skulle öka jämfört med tidigare prognoser. Migrationsverket rapporterade fortlöpande till Regeringskansliet och redan under sensommaren fanns det indikationer på att juliprognosen inte stämde. Informationen fördes inte vidare inom Regeringskansliet eller till myndigheter som arbetar med migrationsmottagande. Det är inte orimligt att anta att beredskapen i Regeringskansliet och i andra myndigheter hade varit högre i början av hösten om kunskapen om att juliprognosen hade blivit inaktuell hade spritts.” (s. 18)

I slutorden till rapporten står:

”Det fanns tecken på att Migrationsverkets juliprognos var för låg, att många fler människor på flykt skulle komma. Det fanns också en erfarenhet från tidigare extraordinära händelser som innebär att det är viktigt att agera på tidig information även om den är osäker. Om den tidiga information som fanns hade uppmärksamats och använts även om den inte på något sätt var fullständig eller analyserad hade det kunnat öka beredskapen inför den kommande händelseutvecklingen.”

Riksrevisionen publicerade rapporten Lärdomar av flyktingsituationen hösten 2015 – beredskap och hantering (RiR 2017:4) den 7 februari 2014 där det bland annat står följande:

”Migrationsverket informerade redan under sommaren 2015 regeringen om att antalet asylsökande såg ut att öka utöver den prognos som myndigheten lämnat i juli. Detta förefaller dock inte ha föranlett några omedelbara åtgärder från regeringens sida.” (s. 12)

Redan under sensommaren ska det alltså i Regeringskansliet ha funnits information, vilken, om den hade förts vidare inom Regeringskansliet eller till andra myndigheter, hade kunnat medföra att beredskapen varit högre. Det bristfälliga informationsutbytet inom Regeringskansliet kan alltså ha skadat beredskapen. Frågorna som då infinner sig är: Vad bestod denna information av? Vem eller vilka lämnade informationen? När lämnades informationen? Vem eller vilka tog del av informationen? Vems ansvar var det att informationen inte fördes vidare? Varför informerades inte konstitutionsutskottet om att sådan information fanns i samband granskningsärendet ”Regeringens förberedelse inför och agerande under flyktingsituationen hösten 2015” (bet. 2015/16:KU20)? Vilka åtgärder kunde ha tidigare lagts, om informationen hade spridits på ett annat sätt? Statsministern bär det övergripande ansvaret för att regeringskansliet är ändamålsenligt organiserat så att information inte går förlorad på bekostnad av exempelvis krisberedskap.

Vid en frågestund i riksdagen den 16 mars 2017 antydde inrikesminister Anders Ygeman att den åsyftade informationen vilken omnämns i SOU 2017:12 handlade om att antalet flyktingar till Europa ökade - inte att antalet asylsökande till Sverige skulle öka. Det torde dock vara uppenbart att när man i utredningen talar om indikationer på att julprognosen inte längre är gällande syftar på flyktingströmmarna till Sverige. Detta leder till frågan om inrikesministerns uttalanden i kammaren varit korrekta. Senast förra våren framhöll konstitutionsutskottet angående tre granskningsärenden vikten av att statsråds uttalanden ska vara korrekta (bet. 2015/16:KU20 s. 56, s. 76 och s. 347).

Med anledning av vad som har anförts ovan hemställer jag att konstitutionsutskottet granskar regeringens, i synnerhet statsministerns och migrationsministerns, hantering av den aktuella informationen samt om regeringskansliet när informationen lämnades hade tillräckliga rutiner för informationsspridning och informationsutbyte. Vidare vill jag att utskottet granskar om inrikesministerns uttalanden varit förenliga med kraven som kan ställas på att statsråds uttalanden ska vara korrekta.

Jessica Polfjärd
Riksdagsledamot (M)

A handwritten signature in black ink, reading "Jessica Polfjärd". The signature is written in a cursive, flowing style with a long horizontal line extending to the right.